

Výlet do ŘÍMA

Navrhovaná trasa prohlídky:

1. Koloseum
2. Ulice „Via dei Fori Imperiali“
3. Kapitolské náměstí
4. Benátské náměstí
5. Fontána Trevi
6. Španělské náměstí
7. Pantheon
8. Náměstí „Piazza Navona“
9. Andělský most
10. Andělský hrad
11. Vatikán

„VĚČNÉ MĚSTO“ ŘÍM

Řím, hlavní město Itálie, byl po dva tisíce let nejvýznamnější metropolí Evropy. Vzkvétala zde antická a římská kultura, vznikla tu římsko-katolická církev a dodnes je toto město sídlem papežů. Řím leží u západního pobřeží Apeninského poloostrova, přibližně 27 km od Tyrhenského moře. Má přibližně 2,8 milionů obyvatel a od severu k jihu jím protéká řeka Tibera, která ústí do Tyrhenského moře. Město se nachází v provincii Lazio, v oblasti zvané Campagna di Roma. Historické jádro leží na sedmi pahorcích, a to na Aventinu, Caeliu, Esquilinu, Kapitolu, Palatinu, Quirinalu a Viminu.

O založení Říma se traduje následující legenda: Když Rhea Silvia, dcera Numitora, porodila římského bohu války Martovi dva syny, měli být vhozeni do řeky Tibery jako oběť bohům, kteří byli rozhněváni na Rheu Silvu, protože byla vestálka (členka sboru šesti panenských kněžek, které pečovaly o posvátný oheň, vestálky měly zvláštní privilegia, ale musely si uchovat panenství – tu z nich, která porušila tento slib, čekala smrt pohřbením zaživa na tzv. poli hanebníků). Člověk, pověřený děti utopit, nemohl tento krutý příkaz splnit a nechal je na louce na Palatinském pahorku. Děti se ujala vlčice a kojila je až do doby, kdy je našel pastýř a přinesl je domů své ženě. Děti byly pojmenovány Romulus a Remus. Když bratři dospěli, rozhodli se, že postaví město. Jakmile však měli město pojmenovat, rozpoutal se mezi nimi spor. Každý chtěl, aby se město jmenovalo po něm. Celá rozepře skončila tím, že Romulus Rema zabil a nové město, oficiálně založené 21.dubna 753 př.n.l., bylo pojmenováno ROMA po Romulovi a název má také mystický význam – při čtení pozpátku vznikne slovo AMOR, které v překladu znamená „láska“. Jiné prameny uvádějí, že název města pochází od původního pojmenování řeky Tibery – Ruma, Rumon.

Výlet do ŘÍMA

1. KOLOSEUM (Colosseo)

Koloseum, obrovský antický amfiteátr, je jednou z nejimpozantnějších a nejznámějších staveb v Římě. Vzniklo za pouhých osm let. Stavba započala roku 72 po Kristu a skončila v roce 80. V následujících stoletích se tento monument stal symbolem Říma. „Dokud bude stát Koloseum, bude stát i Řím. Až se zřítí Koloseum, zřítí se i Řím, ale až se zřítí Řím, zřítí se i svět.“ Napsal Beda v 8. století. Při zahajovacích oslavách, které trvaly sto dní, bylo údajně zabito na devět tisíc šelem. V koloseu se totiž konaly hlavně krvavé gladiátorské hry, při kterých hladové šelmy byly hnány proti často málo vyzbrojeným gladiátorům. Gladiátory se stávali povětšinou otroci, váleční zajatci nebo zločinci. Dobří bojovníci se postupem času mohli vypracovat, stát se známými a dokonce velmi uznávanými obyvateli Říma. Gladiátoři se ve své době těšili velké úctě a nebylo neobvyklé, aby císař udělil obzvláště udatnému bojovníku milost. Římské publikum hry milovalo. Aréna byla uzpůsobena i pro zaplavení vodou, aby se zde mohly pořádat námořní boje. Časté byly i rekonstrukce vítězných bitev Římanů. Hlediště Kolosea pojmul na padesát tisíců diváků, již v době svého vzniku bylo velmi důmyslně vymyšleno. Propracovaný systém chodeb a schodišť zajišťoval hladký přístup k sedadlům a jednotlivé vchody byly označeny římskými číslicemi (podobně jako když jdete na fotbalový stadion). V případě deště se nad celou arénou natáhla obrovská plachta a zábava mohla pokračovat nerušeně dál. Dalším důmyslným vynálezem Římanů byl systém chodeb a výtahů pod plochou arény, který umožňoval poslat rozdivočelá zvířata z klecí přímo mezi gladiátory. Právě tyto místnůstky můžete dnes vidět v části arény, kde chybí dřevěná podlaha. Roku 438 n. l. byly v křesťanském Římě zakázány gladiátorské hry a roku 523 i lovy zvěře. Po pádu římského impéria bylo Koloseum ponecháno opuštěné a stalo se zdrojem stavebního materiálu. Celá stavba byla původně obložena bílým mramorem a dnes po této okrase zbyly jen otvory ve zdění, ve kterých byly původně uchyceny železné pruty. Devastace ustala teprve v 18. století, kdy papež místo vysvětil na kostel. Při pozorném pohledu můžete objevit, že Koloseum nejvíce sesouvalo a rozpadalo v místech, kde jsou jakési spoje. Pro urychlení výstavby tohoto monumentu totiž na Koloseu pracovalo zároveň více týmů dělníků, kdy každý z nich stavěl nezávisle na ostatních. A právě v místech doteku jednotlivých částí, postavených různými skupinami, byla stavba nejnáchylnější k rozpadu.

2. KONSTANTINŮV OBLOUK (Arco di Costantino) a ULICE „VIA DEI FORI IMPERIALI“

Tato stavba se nachází přímo před vchodem do Kolosea. Je to jeden ze dvou oblouků v Římě se třemi průchody. Byl postaven na oslavu vítězství Konstantina nad Maxentiem v r. 321 n. l. Dnes trpí exhalacemi, kvůli kterým musí být neustále čištěn a konzervován, a proto je často obestavěn lešením.

Kudy dál: od Kolosea jděte ulicí „Via dei Fori Imperiali“ směrem k obrovskému bílému památníku Viktora Emanuela II., který je vidět již z dálky. Ulice „Via dei Fori Imperiali“ po levé straně si povšimněte desek se zobrazením vývoje Říše římské. Po cca 150m vlevo vede cesta na schody nad Forum Romanum.

Výlet do ŘÍMA

3. FORUM ROMANUM (Foro Romano)

Jedná se o zbytky chrámů a městských budov postavených bohatými Římany v prostoru mezi Kapitolem, Koloseem a pahorkem Palatinem. Fórem procházela Posvátná cesta (Via Sacra), která vedle na Kapitolský vrch. Původně se jednalo o oblast plnou nepřístupných močálů, ale kvůli její výhodné poloze byla postupně odvodněna, zastavěna a stala se centrem města. Prohlédnout si zde můžete např. Saturnův chrám (Tempo di Saturno), oblouk Septima Severa (Arco di Settimo Severo), chrám bohyně Vesty (Tempo di Vesta) nebo dům Vestálek (Casa delle Vestali).

4. KAPITOLSKÉ NÁMĚSTÍ (Piazza del Campidoglio)

Původně byl vršek Kapitol zasvěcen antickým bohům a směřovaly sem slavnostní průvody vítězných generálů. V dnešní době je sídlem primátora, správy hlavního města a Kapitolských muzeí. Celé náměstí projektoval Michelangelo. Pokud si stoupnete zády ke schodišti „Cordonata“, tak před sebou uvidíte Senátorský palác. Kapitolská muzea hostí vzácnou sbírku mramorových soch a mnoho dalších uměleckých skvostů. Uprostřed Kapitolského náměstí stojí jezdecká bronzová socha císaře Marca Aurelia a po levé straně budovy Senátorského paláce (za rohem) můžete nalézt bronzovou sochu vlčice kojící Romula a Rema (symbol Říma). Zajímavostí je, že socha vlčice pochází již z 5. století před n. l., zatímco postavy Romula a Rema k ní byly přidány až v 15. století n. l.

Kudy dál: nyní sejděte z Kapitolského náměstí po hlavním schodišti dolů na Benátské náměstí

5. BENÁTSKÉ NÁMĚSTÍ (Piazza Venezia)

Toto náměstí je nejužší dopravní tepnou v Římě. Scházejí se zde tři nejvýznamnější třídy Říma „Via Fori Imperiali“ (od Kolosea), „Via del Corso“ (nákupní třída) a „Corso Vittorio Emanuele“ (od Vatikánu). Na tomto náměstí nelze přehlédnout bílý památník Viktora Emanuela II. (Monumento Vittoriano), který byl postaven na oslavu sjednocení Itálie a slavnostně představen veřejnosti r. 1911. V čele monumetu je jezdecká socha krále Viktora Emanuela II. a oltář vlasti s hrobem neznámého vojína z 1. světové války. Na náměstí je dále Benátský palác s pověstným balkonem, ze kterého řečnil Mussolini. Dále zde najdeme Trajanův sloup.

Kudy dál: vydejte se doprava (stojíte-li zády k pomníku), kolem antických vykopávek (pod úrovní ulice) a přímo proti sobě uvidíte schody vedoucí nahoru. Vyjděte po nich a dejte se hned doleva ulicí „Via 4 Novembre“, která Vás dovede až k fontáně Trevi.

Výlet do ŘÍMA

6. FONTÁNA TREVI (Fontana di Trevi)

Tuto fontánu proslavil jednak pramen výborné chuti, který nese italský název „Aqua Vergine“, což v překladu znamená Panenská voda, a také pověst, která říká, že když si k fontáně stoupnete zády a hodíte do ní pravou rukou přes levé rameno minci, tak se do Říma vrátíte. Vhozené mince se čtvrtletně vybírají a posílají na charitativní účely.

Kudy dál: nyní se dejte ulicí v pravém rohu za fontánou a vydejte se na nedaleké Španělské náměstí.

7. ŠPANĚLSKÉ NÁMĚSTÍ (Piazza di Spagna)

Tady každého na první pohled zaujme monumentální schodiště s terasami – tzv. Španělské schody, kde se konají pravidelné módní přehlídky. Na tomto schodišti je zakázáno jíst a pít. Na horní terase se do výše vypíná zvonice kostela Nejsvětější trojice (SS. Trinita dei Monti) a u úpatí schodů stojí Berniniho fontána ve tvaru lodě tzv. „Barcaccia“.

Kudy dál: vydejte se ulicí „Via Condotti“ přímo proti Španělským schodům (jedná se o korzo plné slavných a velmi drahých butiků) a poté zahněte doleva na širokou ulici „Via del Corso“. Proti sobě na konci ulice uvidíte kousek bílého památníku Viktora Emanuela II., čímž se nenechte znepokojit a zahněte doprava, teprve, až narazíte na náměstí „Piazza Colona“ s vysokým sloupem (obeliskem) uprostřed. Dále se dejte rohem náměstí (stojíte-li zády k ulici, kterou jste přišli) projděte uličkami až k Pantheonu.

8. PANTHEON

Je nejstarší antická památka v Římě a jedná se prakticky o jedinou stavbu z této doby, která se dochovala v téměř neporušeném stavu. Interiér chrámu měří v obvodu 43,3m a je i stejně vysoký. Stavba ve tvaru kopule s portikem o šestnácti žulových sloupech má na vrcholu obrovský nezasklený otvor, kterým dovnitř proniká světlo a vzduch (průměr 9 metrů). Pantheon byl původně svatyní všech antických božstev, ale později byl tento pohanský chrám vysvěcen na křesťanský a byly do něj z katakomb přeneseny ostatky mnoha mučedníků. Právě to ho zachránilo od zchátrání a zdevastování. Nachází se tu také hrobky Viktora Emanuela II. (po pravé straně od vchodu) a jednoho z nejbožňovanějších malířů na světě – Raffaela Sanzi (nalevo od hlavního oltáře),

Kudy dál: vyjděte z Pantheonu a dejte se levou uličkou na náměstí „Piazza Navona“, které je odtud velmi dobře značené hnědými turistickými značkami.

Výlet do ŘÍMA

9. NÁMĚSTÍ „PIAZZA NAVONA“

Náměstí je neznámější barokním náměstím v Římě. Jedná se o místo jako stvořené k odpočinku a relaxaci, scházejí se tu umělci, prodejci uměleckých předmětů, malíři karikatur i nádherných obrazů s nejrůznější tematikou. Celému náměstí vévodí tři fontány. Dominantní je Fontána čtyř řek „Fontana dei quattro fiumi“, která se nachází přímo uprostřed náměstí. Projektoval ji Bernini, asi nejznámější a nejaktivnější barokní architekt, a má symbolizovat čtyři kontinenty a jejich největší řeky (Evropa – Dunaj, Asie – Ganga, Afrika – Nil, Amerika – Rieka de la Plata). Další dvě fontány na koncích náměstí jsou: fontána Mouřenínova a Netunova (Fontana del Moro a Fontana del Nettuno), opět od Berniniho. Pokud se po příchodu na náměstí vydáte doleva poté vyjdete pravým rohem z náměstí, přejdete poměrně rušnou ulici a půjdete stále rovně, tak narazíte na náměstí „Campo di Fiori“, kde se pravidelně konají ovocné a zeleninové trhy do cca 15 hodin.

Kudy dál: Stoupněte si zády k uličce, kterou jste přišli na náměstí a vydejte se napravo. Poté vyjděte uličkou v pravém horním rohu náměstí a pokračujte doleva směrem k řece. Přejděte na semaforech a dejte se doleva podél vody (nepřecházejte na druhý břeh řeky) až narazíte na Andělský most (most v barvě písku, lemovaný sochami andělů), na jehož konci leží Andělský hrad.

10. ANDĚLSKÝ MOST (Ponte Sant'Angelo)

Jedná se o kamenný most světlé barvy, který byl původně postaven bez soch andělů, jež ho dnes zdobí. Jako velká část památek v Římě, i tyto sochy pocházejí z Berniniho dílny. Zajímavostí je, že každý z andělů třímá v rukou jeden z nástrojů umučení Ježíše Krista.

11. ANDĚLSKÝ HRAD (Castel Sant'Angelo)

Tato stavba byla původně vybudována r. 130 jako hrobka pro císaře Hadriána a jeho rodinu. Mělo se jednat o nejmonumentálnější mauzoleum všech dob a den si lze už jen těžko představit, o jak impozantní stavbu šlo i díky mnoha úpravám, kterými hrad prošel. Pověst praví, že socha archanděla Gabriela byla na vrcholek hradu umístěna poté, co se tento anděl zjevil procesí, které bylo uspořádáno kvůli epidemii moru. Údajně slétl na hrad a zasunul tasený meč do pochvy na znamení milosti a ukončil tak řádění obávané choroby. Dnes tu sídlí vojenské muzeum a z vrcholku stavby je nádherný výhled na Řím. Zajímavostí je, že je tato památka spojena podzemními chodbami s Vatikánem. Tyto průchody sloužili jako úniková cesta pro papeže.

Kudy dál: od Andělského hradu je již velmi dobře vidět kopule Baziliky Sv. Petra, takže se vydejte jejím směrem širokou třídou „Viale della Conciliazione“ na náměstí Sv. Petra.

Výlet do ŘÍMA

12. NÁMĚSTÍ SV. PETRA (Piazza Sna Pietro)

Náměstí ze 17. století je vrcholným dílem Berniniho.

Původně bylo projektováno jako místo pro poutníky bloudící spleť středověkých uliček, kteří se z ničeho nic ocitli na takto velkém prostranství. Tento záměr ovšem později zmařil Mussolini, který nechal zbudovat širokou příjezdovou centru od řeky Tibery. Kolonáda (Colonnato), lemující celé náměstí, je opět dílem Berniniho a její dvě velká křídla sloupů, otevírající se do půlkruhu, připomínající paže, které se snaží obejmout celý svět. Dále na této kolonádě najdeme přesně 140 soch svatých od Berniniho a jeho žáků a u Vatikánu švýcarskou gardu – vatikánskou stráž – v uniformách navržených Julesem Repondem. Právě na tomto náměstí uděluje každoročně papež velikonoční požehnání tisícům lidí, kteří zaplní celé náměstí.

13. BAZILIKA SV. PETRA (Basilica di San Pietro)

Bazilika Sv. Petra byla postavena nedaleko místa, kde byl umčen apoštol Petr. Údajně stojí na místě, kde byl později i pohřben (64 n. l.). Baziliku nechal vybudovat v roce 315 n. l. císař Konstantin. Ovšem tato původní stavba v průběhu staletí chátrala, a když ji začalo hrozit zřícení, nařídil papež Julius II. její přestavbu. Ta trvala mnoho let, vystřídalo se na ní nemálo slavných architektů (např. Raffael nebo Bramant) a až

s návrhem Michelangelovy kopule získala konečnou podobu. Tato monumentální kopule je vysoká neuvěřitelných 119 metrů a z jejího vrcholku je jeden z nejkrásnějších výhledů na celý Řím. Uvnitř je zdobena výjevy s chóry andělů a blahoslavených kolem trůnu Nejvyššího. Po pravé straně centrální lodi so povšímete sochy Sv. Petra, která má ošoupané nohy od doteků a polibků poutníků. Dále se nezapomeňte podívat na zem na značky s rozměry dalších velkých chrámů na světě a zkuste si najít i pražský Chrám Sv. Víta (nápis je špatně vidět, protože je na hnědé dlaždici podlahy). V podzemní kryptě se kromě hrobky Sv. Petra nacházejí i hrobky papežů. Je zde i hrobka např. našeho krajan, kardinála Josefa Berana, kterého tam nechal pohřbít papež Pavel VI. Délka baziliky je 186,36 metrů (vnější délka i s portikem je 211,50 metrů), výška klenby je 44 metrů, oblouk centrální lodi je vysoký 23 metrů, průměr kopule činí 42 metrů, v nikách pilířů stojí sochy vysoké až 5 metrů, baldachýn před oltářem je vysoký 29 metrů.

14. VATIKÁNSKÁ MUZEA (Musei Vaticani)

Se nacházejí vedle chrámu Sv. Petra v papežských palácích.

Hostí obrovskou sbírku umění všeho druhu. Lze tu nalézt skvostné kousky z dílen klasických sochařů, malířů, různé druhy keramiky, topografické mapy, nástěnné fresky, sbírky etruských, egyptských i křesťanských artefaktů a mnoho dalších zajímavých věcí. Součástí komplexu Vatikánských muzeí je i Sixtínská kaple (Capella Sistina) se světoznámými freskami od renesančních umělců. Stěny zdobí mistrovská díla

z 15. století od Botticelliho, Ghirlandaia, Signorelliho nebo Pinturicchia. Ovšem nejznámějším umělcem, který se na výzdobě této kaple podílel, je Michelangelo, jenž na ní pracoval v letech 1508 – 1512. Nejprve se zdráhal a nakonec vytvořil mnohem rozsáhlejší dílo, než se po něm vyžadovalo. Překryl původní motiv hvězdné oblohy na stropě neuvěřitelným ztvárněním vzniku světa. O dvacet let později byl přizván ještě k výzdobě zdi za oltářem. Od 16. století právě zde volí shromáždění kardinálů nového papeže. Po dobu jednání vychází z komína tmavý kouř, a když je rozhodnuto a je vybrán nový papež, tak se změní na bílý.

Cesta k Vatikánským muzeím: vyjděte z Baziliky Sv. Petra, postavte se k ní zády a dejte se doleva. Projděte pod ramenem sloupů do ulice „Via di Porta Angelica“ a jdete stále rovně podél hradeb Vatikánu, které budete mít po levé straně. Na první křižovatce se dejte doleva a pokračujte stále podél kamenné zdi, dokud nenarazíte na frontu lidí nebo vchod do Vatikánských muzeí.

Výlet do ŘÍMA

FONTÁNKY s pitnou vodou:

- **Koloseum:** na levé straně od východu z metra, pokud stojíte zády ke Koloseu
- **Kapitolské náměstí:** vedle sochy Romula a Rema s vlčicí za rohem radnice
- **Fontána Trevi:** na pravé straně fontány
- **Španělské náměstí:** přímo z fontány „Barcaccia“ ve tvaru loďky vytékají dva pitné prameny
- **Náměstí „Piazza Navona“:** v horní straně náměstí
- **Andělský most:** na nábřeží mezi mostem Umberta I. A Andělským mostem
- **Náměstí Sv. Petra:** u fontány na levé straně náměstí

